

Til lovforslag nr. L 118. Betænkning afgivet af kommunaludvalget den 3. maj 1984

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til kommuner og amtskommuner

(Ændret tilskudsregulering, ændring af tilskud)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til indenrigsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Der er af indenrigsministeren stillet ændringsforslag, hvorefter henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (det konservative folkeparti, venstres, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af indenrigsministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* (de frie demokraters medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Ændringsforslag

Af *indenrigsministeren*, tiltrådt af et *mindretal* (Karen Højte Jensen (KF), Flemming Jensen (KF), Lizzie Lichtenberg (KF), Lis Aaltonen (KF), Svend Heiselberg (V), Bente Nielsen (V), Ole Vig Jensen (RV) og Steffensen (KrF)):

Til § 1

1) I det under *nr. 2* foreslåede § 10, *stk. 3*, affattes *nr. 1*) således:

»1) det foregående års tilskud, med tillæg eller fradrag som følge af efterregulering, jfr. *stk. 7*,«.

2) I det under *nr. 2* foreslåede § 10, *stk. 5*, ændres »*stk. 3*« til: »*stk. 3* og 4«.

3) Efter det under *nr. 2* foreslåede § 10, *stk. 6*, indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 7*. Det i medfør af *stk. 3-5* opgjorte tilskud efterreguleres på grundlag af den faktiske udvikling i lønninger og priser i kommunerne i tilskudsåret. Efterreguleringen afregnes i året 2 år efter tilskudsåret.«

Stk. 7 og 8 bliver herefter *stk. 8* og 9.

4) I det under *nr. 2* foreslåede § 10, *stk. 7*, der bliver *stk. 8*, ændres »1.381,5 mill. kr.« til: »731,5 mill. kr.«.

5) Det under *nr. 2* foreslåede § 10, *stk. 8*, der bliver *stk. 9*, affattes således:

»*Stk. 9*. Det efter reglerne i *stk. 3-5* beregnede tilskud for 1986 nedsættes, alene med virkning for dette år, med 200 mill. kr.«.

6) I det under *nr. 4* foreslåede § 17, *stk. 3*, affattes *nr. 1*) således:

»1) det foregående års tilskud med tillæg eller fradrag som følge af efterregulering, jfr. *stk. 7*,«.

7) I det under *nr. 4* foreslåede § 17, *stk. 5*, ændres »stk. 3« til: »stk. 3 og 4«.

8) Efter det under *nr. 4* foreslåede § 17, *stk. 6*, indsættes som nyt stykke:

»*Stk. 7*. Det i medfør af *stk. 3–5* opgjorte tilskud efterreguleres på grundlag af den faktiske udvikling i lønninger og priser i amtskommunerne i tilskudsåret. Efterreguleringen afregnes i året 2 år efter tilskudsåret.«

Stk. 7 og *8* bliver herefter *stk. 8* og *9*.

9) I det under *nr. 4* foreslåede § 17, *stk. 7*, der bliver *stk. 8*, ændres »1.029,3 mill. kr.« til: »679,3 mill. kr.«.

10) Det under *nr. 4* foreslåede § 17, *stk. 8*, der bliver *stk. 9*, affattes således:

»*Stk. 9*. Det efter reglerne i *stk. 3–5* beregnede tilskud for 1986 forhøjes, alene med virkning for dette år, med 200 mill. kr.«.

11) *Nr. 5* affattes således:

»5. I § 18, *stk. 5*, 2. *pkt.*, ændres »efter bestemmelsen i § 10, *stk. 3*, 2. og 3. punktum« til: »efter bestemmelserne i § 10, *stk. 3–5* samt *stk. 7*«.«

12) *Nr. 6* affattes således:

»6. I § 19, *stk. 2*, 2. *pkt.*, ændres »efter bestemmelsen i § 10, *stk. 3*, 2. og 3. punktum« til: »efter bestemmelserne i § 10, *stk. 3–5* samt *stk. 7*«.«

13) *Nr. 7* affattes således:

»7. I § 21, *stk. 3*, ændres »efter bestemmelsen i § 10, *stk. 3*, 2. og 3. punktum« til: »efter bestemmelserne i § 10, *stk. 3–5* samt *stk. 7*«.«

14. I den under *nr. 8* foreslåede affattelse af § 22, *stk. 3*, ændres i 2 *pkt.* »efter det reguleringsstal, der er nævnt i udskrivningslovens § 4, idet tilskuddet for 1984 svarer til reguleringsallet 124,1« til: »efter bestemmelserne i § 10, *stk. 3–5* samt *stk. 7*«.«

Til § 2

15) *Nr. 1* affattes således:

»1. I § 4, *stk. 3*, 2. *pkt.*, ændres »efter reglerne i § 17, *stk. 3*, 2. og 3. punktum« til: »efter bestemmelserne i § 17, *stk. 3–5* samt *stk. 7*«.«

16) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 5, *stk. 2*, 4. *pkt.*, ændres »efter reglerne i § 17, *stk. 3*, 2. og 3. punktum« til: »efter bestemmelserne i § 17, *stk. 3–5* samt *stk. 7*«.«

Til § 3

17) I den foreslåede affattelse af § 10 affattes *stk. 3* således:

»*Stk. 3*. Fra og med 1985 reguleres tilskuddet efter reglerne i § 17, *stk. 3–5* samt *stk. 7*, i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. Det således fastsatte tilskud for 1985 og følgende år forhøjes med 80 mill. kr. Det for 1986 fastsatte tilskud forhøjes, alene med virkning for dette år, med 97 mill. kr.«

Bemærkninger

Til nr. 1–17

1. Indledning

Regeringen har siden lovforslagets fremsættelse igen haft drøftelser med de kommunale organisationer.

Ændringsforslagene stilles på baggrund heraf.

Drøftelserne har kun drejet sig om den kommunale økonomi i 1985.

Der vil straks i det nye år, når konturerne af kommunernes situation i 1986 tegner sig, blive indledt forhandlinger om 1986.

Kommunerne har lagt vægt på at få en klar udmelding for den langsigtede budgetpolitik. I den forbindelse har der fra kommunal side været henvist til, at regeringen tidligere har tilkendegivet, at der i 1985 og følgende år måtte regnes med en nedbringelse af de kommunale udgifter, målt i faste priser.

På grundlag af de drøftelser af kommunernes økonomi, der det seneste år har fundet sted i folketinget, vil regeringen imidlertid nu søge kommunernes tilslutning til at indskærpe, at der i de kommende år gennem tilskudspolitikken må tilstræbes uændret aktivitet ved uændret skat (opgjort for primær- og amtskommuner hver for sig).

2. Villkårene for den kommunale budgetlægning for 1985

Ændringsforslagene indebærer, at pris- og lønreguleringen af de generelle tilskud for

1985 først beregnes, når den kan gøres endeligt op, og først udbetales i 1987, samt at den oprindeligt foreslåede ekstraordinære nedsettelse af 1985-tilskuddet med 1 mia kr. fremkommer i 1986. 1985-tilskuddene vil derfor være af den størrelse, der blev fastlagt ved lov nr. 431 (dog uden regulering for den forventede pris- og lønstigning fra 1984 til 1985) med tillæg eller fradrag som følge af opgave- og byrdefordelingsændringer, nye opgaver og reduktioner af statsligt fastsatte krav til kommunerne.

Udgangspunktet for budgetlægningen er herefter, at såvel kommuner som amtskommuner vil kunne holde uændret aktivitet og uændret skat ved en stigning i udskrivningsgrundlaget på 6 pct. fra 1984 til 1985 og ved, at de kommunale pris- og lønstigninger vil kunne holdes på ca. 3½ pct. Dette er i overensstemmelse med regeringens tilkendegivelser om en yderligere afdæmpning af stigningen i priser og lønninger.

Fra de kommunale organisationer har man fremhævet, at hvis disse budgetteringsforudsætninger ikke opnås, vil kommunerne og amtskommunerne, som budgetterer på grundlag heraf, ikke kunne holde de lagte budgetter.

Regeringen vil i juni 1985 tage initiativ til at optage forhandlinger med de kommunale organisationer med henblik på, at der – hvis disse forudsætninger skulle vise sig ikke at holde – i løbet af 1985 kan ske en regulering af de generelle tilskud, som sikrer uændret aktivitet ved uændret skat.

Ændringsforslagene betyder herudover, at den adgang til et likviditetsforbrug i 1985 på op til 1 mia kr., som indenrigsministeriets cirkulæreskrivelse af 16. marts 1984 åbner mulighed for, ikke kan opretholdes. Regeringen vil derfor nu henstille, at budgetlægningen for 1985 må balancere uden likviditetsforbrug. Dog vil der for amtskommunerne set undet ét blive tilladt et likviditetsforbrug på 200 mill. kr. i alt, med de ovenfor nævnte forudsætninger, for dermed at sikre, at også amtskommunerne vil kunne holde uændret aktivitet ved uændret skat.

3. Hovedindholdet i ændringsforslagene

Pris- og lønreguleringen af de generelle tilskud foreslås opretholdt, men således at tilskudsforhøjelsen som følge af pris- og løn-

stigninger først udbetales i året 2 år efter tilskudsåret. Reguleringen skal ske efter de objektivi konstaterbare oplysninger om pris- og lønudviklingen fra året forud for tilskudsåret til tilskudsåret. Indenrigsministeriet vil, efter kommunalt ønske, indlede forhandlinger med Danmarks Statistik om at få udarbejdet et pris- og lønindeks for henholdsvis primær- og amtskommuner, som kan danne grundlag for reguleringen.

Den foreslåede pris- og lønreguleringsmekanisme indebærer, jfr. afsnit 4 nedenfor, at de generelle tilskud i årene 1985 samt 1987 og følgende år med de anførte forudsætninger bliver permanent ca. 900 mill. kr. lavere end efter gældende regler, og at tilskuddene i 1986 herudover beskæres – men kun for 1986 – med yderligere 900 mill. kr. sammenlignet med gældende regler. På denne baggrund foreslås det, jfr. ændringsforslag til lovforslag om binding af kommunal overskudslikviditet, at den kommunale overskudslikviditet bindes i to år.

Da pris- og lønreguleringen er opretholdt, bortfalder begrundelsen for den særlige overførsel af midler fra kommuner til amtskommuner. Det er dog foreslået, at der i 1986 overføres 200 mill. kr. fra kommuner til amtskommuner med henblik på at sikre, at den ekstraordinære 1986-virkning belaster de to kommunegrupper på nogenlunde samme måde som forudsat i nærværende lovforslag.

Som følge af opretholdelsen af pris- og lønreguleringen foreslås det endvidere, at de særlige tilskud, der hidtil er reguleret som de generelle tilskud, også i fremtiden reguleres på denne måde.

Kommunernes Landsforening har endvidere anmodet om en klargørelse af bemærkningerne til nr. 2, § 10, stk. 3.

Regeringen har tilkendegivet, at den, i de tilfælde hvor der ikke opnås enighed om størrelsen af en besparelse eller merudgift, er villig til at efterregulere året efter, hvis det kan gøres på et rimeligt sikkert grundlag og uden væsentlige administrative meromkostninger.

Endelig foreslås det, at det tilskud, hovedstadsrådet mister i 1984, tilbagebetales rådet i 1986 med et tillæg på 10 pct. p.a. Der bliver altså for hovedstadsrådets vedkommende tale om en toårig likviditetsbinding svarende til den primærkommunale. Af tekniske grunde

udformes bindingen imidlertid som en regulering af tilskuddet.

Den permanente nedsættelse af tilskuddet, som blev foreslået i nærværende lovforslag, forudsættes omfattet af den engangsbeskæring, der bliver tale om i 1986.

4. Lovforslagets økonomiske konsekvenser af

Lovforslagets virkninger

	Kommunale budgetår				
	1984	1985	1986	1987	1988
Tilskud efter gældende regler	26,2	25,8	26,8	27,8	28,8
Tilskud efter foreslåede regler					
– udgangspunktet, ekskl. efterregulering.....		24,8	24,8	24,8	25,8
– opregulering til seneste kendte p/l-niveau		0,0	0,0	1,0	1,0
– efterregulering for p/l-stigninger i året to år forud for tilskudsåret		0,0	0,0	1,0	1,0
Nyt tilskud i alt	26,2	24,8	24,8	26,8	27,8
Statslig besparelse	0,0	1,0	2,0	1,0	1,0

Tilskuddet for 1985 fastsættes som tilskuddet for 1984 med fradrag for de allerede vedtagne nedsættelser.

Tilskuddet for 1986 fastsættes på samme måde, da det besluttes midt i 1985, hvor pris- og lønudviklingen i dette år endnu ikke er kendt.

Denne pris- og lønudvikling kendes i 1986. Med virkning for 1987 opreguleres tilskuddet derfor til 1985 pris- og løngrundlag, og der gives efterregulering for pris- og løn-

ter en vedtagelse af ændringsforslagene

Lovforslagets økonomiske konsekvenser er illustreret i nedenstående skema, som for budgetårene 1985–88 viser de generelle tilskud efter gældende regler, tilskuddene efter de foreslåede regler samt den statslige besparelse. Der er beregningsteknisk forudsat en årlig pris- og lønstigning på 1 mia kr.

udviklingen i 1985.

Når 1988-tilskuddet skal fastlægges – i 1987 – foretages der tilsvarende opregulering til 1986-niveau, og der gives efterregulering for pris- og lønudviklingen i de kommunale udgifter fra 1985 til 1986.

Tabellen angiver lovforslagets virkninger i hovedtræk. Hertil kommer den foreslåede særlige overflytning af 200 mill. kr. fra kommuner til amtskommuner i 1986.

Karen Højte Jensen (KF) nfm. Flemming Jensen (KF) Lizzie Lichtenberg (KF)

Lis Aaltonen (KF) Svend Heiselberg (V) Bente Nielsen (V) Maisted (FD)

Steffensen (KrF) Hanne Andersen (S) Erenbjerg (S) Egon Jensen (S) Lerke (S)

Henning Rasmussen (S) fmd. Taanquist (S) Agerschou (SF) Tommy Dinesen (SF)

Ole Vig Jensen (RV)

Partierne CD, FP og VS havde ikke medlemmer i udvalget.